ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ Ձ—ՇԱԲԱԹ—23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1867

ՄՈՒՍԱՅՔ ՄԱՍԻՍԵԱՑ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Այս խումբերուն թէ՛ թատերականաց և թէ՛ ներկայ – գեղեցիկ խրատներն հրապարակը իւրն կը դնէ։
Հաղորդակցութիւն ապրանաց որ և իւր նա- մակ Մէրձիմէ Մասիսեան յարկը Դ – Խմբագրութեան գրասենեակ յանձնե- լու է։

Տարեկան գինն է կանխիկ 60 դհեկ՛
Վեցամսեայ » » 35 »
Հատն մի թիւ փարա 80 փր՛
Դուրս երկիրներ թերթերուն ծախքն ծախքը առանցին վրայ է։
Ամեն յայտարարութիւն առնն յարմար գինով կը հրատարակուի։

ԼԵՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԻՆՁ ԸՊՈՂԻՆ

Օրհնեալ Դիւոյ մեծաւն յատուկին՝
որ զՀրանտին Հրանուշանցեր ըղձանօք
դաշնակաւոր քայլ ոտնիլ՝ 'ի աստղ
սիրել մեծաւաւնօք աղջկան և յիմ մտաւոնց ծայր։

Մեր Արամայ մեծ խմանաւ խնամօք
երգել ըղձան 'ի գեղեցկագոյն իմ քնար,
որ ընծիւղեալ Հայաստանեայն յեղանակ
իւր քաղցրութեամբ ոգւոյն փայլեաց միշտ և յար։

Դարպասացի քայլ քաղցրութեանց ըղձատեակ
որպէս 'ի Ռոմիսնոր Մնացիս իմ Մանուկ
ո՛ խղճմտն սրտիս, և յաւէտ 'ի քնքուշ
մնասցէ 'ի սիրտ Հայ որդւոյն անմահաց։

***

ՈՂՋ, Է ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԱՐԱԾՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՍ

ՀԻՆԳ

Աշխարհիս վրայ ամենքն անհոգոյն և թռչ- նատարգոյն արարածք մարդկային աշխն է, բայց ես առաւել այն երկնատարդ՝ որն որ իւր կենաց բաւն տարիները անցուցած ըլլա- լով գեղ անհոգող և Աշխարհիս խրատով և ան- մեղ բերկրութեան ձայնիւ սնանի։ Այն- ծնողին կ'ըսեմ, որ ամենէն թռչնող և ա- մենէն եղերեր է այն երկնատարդ՝ որն որ թէ իր ազգասէր հոգին և թէ բնական մէ ծնողութեան ձեռնհաս չըլլալով իւր սիրտն և մեղ մ' ալ ձեռը չանցնելու օրերը ազատել և հասարակաց կ'անցընէ։

Ասոր եթէ մեկը կը փափաքի անհոգի բարերարութիւն մը ընել՝ որ թէ գ'ծնողը Աստծոն և թէ մարդկային հանձինէ ըլլայ, թող գանէ և բանայ այնպիսի երկնատարդ- ներ՝ որոնք թէ և անծին յաջողութիւն և գե- ղեցիկ տաղանդներ ունին, բայց և այնպէս անաշխարհն մնալով իրենց բնական ձիրքը կորուսած են ուսմանց անմաս կերպիւ։ Թող գանէ կ'ըսեմ այնպիսի երկնատարդներ՝ որոնք գեռ մեկն մը չեն մխիթարուած, և թող ա- մենէն այնպիսի մէկ բարերարութիւն մ' ը- նել իր աչքը գանէ որդւոցս որբերու հա- յոց ըլլայ եղեր։ Այն որ իւր երկնին զաւակն գ'եղծի վրայ ազատ արածութեան անմեղ փառաւորը և ազգասիրութեան արտաքոյն վերջա- ցին ծաղիկը առնելով՝ այնպէս բանայ իր սրտին երախտագիտութեան անարատ աղբիւրը։ Այո՛, անանձին որոնք վրայ անշիջելի կենդանի այնպէս զգաւոր իւր բարերարին յիշատակը, և բանի անցած՝ որ իւր բարերարը ըլլէ, այնպէս վերջին ... անծանօթ որոնք Հայ մեկնել իւր ազգընկերը առ Աստծոյ գթութեան խնդրելով որ երջանիկ օրեր պարգեւէ այն անձին՝ որն որ իւր կենաց թշուառ օրերը երջանկութեան փոխե- լու պատճառ եղաւ։ Եւ ամենայն բարերա- թեանց սատարողն լեցնէ զանիկայ։

ՆՈՒՆԿ ԻՄԱՍՏԱԿԱՆՔԻՆ

ՊԱՐՏԻԶԻ ՄԸ ԴՈՒՌՍ

ԱԳՍՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԸՐԱԾ ՏՐՏՈՒՆՋԸ

Անգղիացի Նունկ հռչակաւոր իմաստասէ- րը երբ օր մը երկու նորահաս որբուհիներու հետ ընկերացած (որոնց մեկուն անուն էր Նարսիսա) Աւինեոնի պարտէզին մէջ կը շրջագայ- էր, իւր սիրասուր անդրանկորդը եղաւ իրեն ինացուց, որ այս իւր սիրուն Նարսա եկեր և զինքը տեսնել կ'ուզէ։ — Գրեմ անոր ըսէ, պատասխանեց Նունկ, անանկ երջանիկ վիճա- կի մը մէջ եմ, որ զայն փոխելը կամ անկէ զատուիլը խնձի անկարելի բան է։ Զիջեալ երկու որբուհիները շատ աշխատեցան զայն հա- մոզելու որ երթայ, և զինքը ուզող անձը տես- նէ. վասն զի այն Նարսա իրեն երեւելի անձ մը ըլլալէն 'ի զատ Նունկի պաշտպաններուն գըլ- խաւորներէն ալ մէկն էր։ Բայց երբ տեսան որ զայն յորդորելով չկրնար իրենց համոզել, որբուհիներէն մեկը խնամակալին ալ թեւէն և միւսը ձախ թեւէն բռնելով՝ զայն բռնի պարտէզին դուռը տարին, և հրելով դուրս ը- րին։ Նունկ դուռը ծեծեց, և սկսաւ գեղեցիկ մը պարտէզին դրանը ետեւէն կանգնած իր բնա- կան սրամտելի հանճարովը հետեւեալ տաղ- ատանքը ըսաւ։

"Ընծա այսօրէս սիրտս զին
դժբաղդ Ադամ ալ կեցած՝
գերը հանած իր կարծըքին
կը թափէր գեղ արտասուաց։

Նոյն Մերձակէր բաղդեցին
արտաքսեցին խնձի այնս
Նախամակայն իւր դրախտէն,
ալ դառնալ իր կրնալս։

Անոյն տեղը բաղդէր
Նարգիսաւորին վճռոյն դէմ.
անոյն տեղը կ'ապրեցէր
որ գեղեցկին չարութեան։

Դրախտէս ալ ես տեսայ
այս դրախտէս դուրս կ'ելլած՝
սակայն այնպէս չէ որ հնայ
անոր այնպէս ես ալ այլայլ։

Պանդխտի հանգոյն Ադամայ
երկու ըղձաւ հրեշտակներ
զիս դուրս ըրին անխղճայ,
որոց՝ անձայն եմ իմ՝ ողբեր։

Միշտ եւս և մեր Նախահօր
անմահութեան էր վիճակ,
բայց իմ վիճակս անոր
վիճակէն է գեղեցկագ։

Օ՛ի ան զանէ կրնան ալ
անէր հետը կողմէն.
իսկ ես պարտիմ հեռանալ
այս դրախտէս սանձին։"

(Շարունակելի)

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա

ԹՈՒՄԱՍ ԵՒ ՀՈՎՈՒ

Թումաս. (ձեռքը ճակատը դնելով) Տէր աստուած, ինչ գեղեցիկ և անպաշտաճ ծա- ղիկներ կ'ընծայէ մեր մեր պարտէզը... (Մտա- ծելով արտասուելով նստելով) Բայց ինչո՞ւ այն- պէս խորին տխրութիւն մը պաշարած է ըզ- իս... (հառաչելով) ո՞չ իսկ կը ցնէ սիրտս քանի անցած՝ որ զինքը այսպիսի տրտմու- թեան մը մէջ կը տեսնեմ...

Հովուն. (աշէն վրայ նայելով) Այս բանը ինչ. ինչ գեղեցիկ ծաղիկներ... կարծես թէ բնութիւնը ասոր Սիրունեաց պարգեւներ է այսպիսի գեղեցիկ արարածներ (այս ծաղիկ Լիւսա ծաղիկներ Մեծացեալ կոչած) Մ՛ն. ինչ անոյշ հոտ կը բուրեն... խոնաւ անոյշ...

երջանիկ ես դու բամբիշ․ վասն զի առաւօտէն կը վայելես բնութեան այս զարդերը ։

Լէնօր․ Թող որ կը հաճիս, մեկնելէդ առաջ իջնանք․ կարելի է որ սիրտդ զուարթանայ հոն․ վասն զի կը տեսնեմ, որ շատ սէր ունիս ծաղկանց վրայ ։

Ռօնալտ․ Սրտի յօժարութեամբ (կ'երթան)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԱ

ՄԱՐԻԱ

Մարիա․ (զարմանօք) Ո՞չ մէկը . . . ո՞ւր են գացած . . . (դուռին կը զարնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԲ

ՄԱՐԻԱ ԵՒ ԼԱՅԶԱ

Լայզա․ (ներս մտնելով) Հրամայեցէք տիկին ։

Մարիա․ Ո՞ւր են գացած Լայզա․ գնա, և շուտով լուր մը բեր ինծ ։

Լայզա․ Հարկ չէ որ երթամ․ արդէն գիտեմ իրենց ուր ըլլալը․ գիտցի պարտէզը գացին մեկնելէ, և Լէնօր ինծ պատուիրեց, որ իմացնեմ ձեզի ։

Մարիա․ (ինքնիրեն) Այսպէս շուտով . . . գնա ուրեմն Լայզա․ (Լայզա դուրս կ'ելլէ) Ի՞նչ կարգադրութիւն բնութեան . . . հազիւ կը պատահի, որ օրիորդ մը երիտասարդ մը տեսնէ և անոր հետ բարեկամութիւն ընէ . . . բայց տակաւին վարպետութիւնը երիտասարդաց կողմանէ է, և խաբուիլը օրիորդաց . . .

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԳ

ՄԱՐԻԱ ԵՒ ԼԱՅԶԱ

Լայզա․ (Շտապաւ ներս մտնելով) Տիկին, քանի մը Անգղիացի բարձրաստիճան ազնուականներ եկեր են, որոնք կ'ուզեն Տօն Ալվարօ զօրապետը տեսնել ։

Մարիա․ Շուտով ներս հրամցո՛ւր զանոնք . . . ո՞վ են արդեօք ։ (Լայզա կ'երթայ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԴ

ՄԱՐԻԱ · ԼՈՐԴ ՌՈՔՀԻՆԳԱՄ · ՀԱՅՏՍ · ՕԿՍԼԷՅ · ՀԱՐԻՍ ·

Մարիա․ Բարի եկաք իմ ազնուականներս ։

Լորդ Ռոքհինգամ․ Շնորհակալ եմք տիկին․ միթէ կրնամք տեսնել Տօն Ալվարօ զօրապետը ։

Մարիա․ Ներեցէ՛ք պիտի տեսնէք զինքը երբոր պատերազմի դաշտը երթաք․ արդէն տասնևհինգ օր կայ որ ճամբայ ելած է ։ Հանգչեցէք սենեակս իմ ։ (դուռին կը զարնէ և Լայզա ներս կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԵ

ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ԵՒ ԼԱՅԶԱ

Մարիա․ Կ'երևնայ թէ ազնուականներս բաւական յոգնած են․ նստեցէք տեղերս իմ․ կ'սպասեմ որ ըսէք առանց քաշուելու թէ ի՞նչ կը հրամմէք․ կատարելապէս պատրաստ եմք ձեզի ծառայելու ։

Լորդ Ռոքհինգամ․ Մեծապէս շնորհակալ եմք ձեր մարդասիրութենէն տիկին․ թէ որ քիչ մը թէյ և քիչ մ'ալ պրանտի ըլլայ, շատ գոհ կ'ըլլանք ։

Մարիա․ Ուրեմն շուտ բեր Լայզա ։ (Լայզա դուրս կ'ելլէ)

Լորդ Ռոքհինգամ․ Նստեցէք տիկին ։ (ծխախոտ գլանիկ մը հանելով) Անգղիոյ տիկինները ծխախոտ չեն գործածեր․ և չ'են ալ ախորժիր անոնցմէ՝ որոնք գործածելու սովորութիւնը ունին ։

Մարիա․ Բայց Սպանիացիները այնչափ հոգ չեն ըներ ատոր իմ ։ (դուռին կը զարնէ․ և Լայզա ներս կը մտնէ յետոյ ափսէ մը․ որուն վրայ դրուած են թաս մը գաւաթ թէյ, երկու շիշ պրանտի, և քանի մը պարապ գաւաթներ) Լայզա, ձեռքերնիդ սեղանին վրայ դի՛ր ։ Կատարելապէս ազատ եղէ՛ք տեղս իմ․ ուզածնուդ պէս զուարճացէ՛ք․ պէտք եղած ատենը պատրաստ եմք ձեզի ծառայելու ։ (կ'երթան Մարիա և Լայզա)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԶ

ԼՈՐԴ ՌՈՔՀԻՆԳԱՄ · ՀԱՅՏՍ · ՕԿՍԼԷՅ · ՀԱՐԻՍ

Ամէնքը միասին․ (յառաջնին միմեանց գաւաթ առնելով)

Յաւերժ կեցցէ
Բրիտանիան․
յաւերժ կեցցէ
Սպանիան ։

Որոնց համար
մեր բազուկներն
միշտ անդադար
պատրաստ են ։

Թշնամեաց զօրքն
թէ և անհուն,
և պարիսպներն
են հաստատուն,

բայց քաջասիրտքն
անգղիական
կը կործանեն
զանոնք համբուն ։

Յաւերժ կեցցէ
Բրիտանիան․
յաւերժ կեցցէ
Սպանիան ։ (կը խմեն)

Լորդ Ռոքհինգամ․ (յետոյ գաւաթ մը․ նոյնպէս ալ միւսները) Մեծին Բրիտանիոյ և Սպանիոյ դրօշակին փառացը համար ։ (կը խմեն)

Ամէնքը միասին․ Կեցցէ Բրիտանիա․ կեցցէ Սպանիա ։ (այս միջոցին ներս կը մտնեն Ռօնալտ և Լէնօր)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԷ

ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ · ՌՕՆԱԼՏ · ԼԷՆՕՐ

Ռօնալտ․ Յաւերժ կեցցէ․ յաւերժ կեցցէ ։ Ներեցէ՛ք համարձակութեանս ազնուական տեարք իմ․ մեր բրիտանական ներդաշնակութեան երգին քաղցր ձայնը այնչափ սրտիս ազդեց՝ որ ալ չկրցի զինքս բռնել ։

Լէնօր․ Բարի եկեր ազնուականներս ։

Լորդ Ռոքհինգամ և իր ընկերները } Շնորհակալ եմք բամբիշ ։

Ռօնալտ․ Կարծեմ թէ վերջին լուրերը մէջ յիշեալ ազնուականները հրամանքնիդ էք, և հինգ հոգի ըլլալու էիք ։

Լորդ Ռոքհինգամ․ Այո, ճշմարիտ է կարծիքդ բարեկամ․ մենք երբոր Լոնտոնէն ճամբայ ելանք, հինգ հոգի էինք․ բայց անխոհեմութեան պատճառը մէկերնիս ետ դարձաւ ։

Ռօնալտ․ Ի՞նչ անխոհեմութեան պատճառ, վսեմափայլ տէր ։

Լորդ Ռոքհինգամ․ Անգղիոյ մէջ վերջին գիշերը անցուցած ատենիս հոն գնդապետը՝ որ քաջ պաշտօնեայներէս մէկն էր, գիւղի մը մէջ Կատարինէ անուն գեղեցիկ օրիորդի մը վրայ սաստիկ սէր կապեց․ և անկէց մերժուելուն համար՝ սիրտը անանկ խոր ազդեցութիւն մը կրեց՝ որ իմացականութիւնը բոլորովին կորսնցուց․ ուստի՝ պատերազմի անյարմար անձ մը ըլլալուն համար պարտաւորեցայ զինքը նորէն Լոնտոն ղրկելու ։

Ռօնալտ․ (ինքնիրեն) Ահ, անխիղճ Ռօնալտ . . . անհաւատարիմ . . . քիչ մնաց որ բոլորովին պիտի մոռնայի զինքը ։ (այս միջոցին Մարիա ներս կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԸ

ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ԵՒ ՄԱՐԻԱ

Մարիա․ Թող որ կը հաճիք՝ տեարք իմ պարտէզ իջնանք․ վասն զի արեգակը մարը մտած և օդը զով ըլլալով՝ բնութիւնը կրնայ սրտերնիս զուարթացնել իր երեկոյեան գեղեցիկ տեսարանովը ։

Լորդ Ռոքհինգամ և իր ընկերները } Սրտի յօժարութեամբ տիկին ։ (կ'երթան ամէնքը բաց՛ի Ռօնալտէն և Լէնօրէն)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԹ

ՌՕՆԱԼՏ ԵՒ ԼԷՆՕՐ

Լէնօր․ Ահ, Ռօնալտ . . . Ռօնալտ . . . դարձեալ տխրութիւնը գրեց պաշարեց . . .

Ռօնալտ․ Լէնօր . . . Լէնօր . . . աղէկ կ'ըլլայ, որ սրտիս գաղտնիքը դու չգիտնաս . . .
գիտցի՛ր, որ դու չունիս այդ իրաւունքը . . . (կ'երթայ) ։

ՏԵՍԱՐԱՆ Ի

ԼԷՆՕՐ

Լէնօր․ (քանի մը վայրկեան ապշած մնալէն վերջը)

Ի՞նչ փոփոխութիւն . . .

Ահ, դեռ շատ չ'ըներ,
ինք մըշտա սիրով
հետըս կը խօսէր
աղուոր նայուածքով ։
Այս ի՞նչ փոփոխութիւն . . .

Իրեն նայուածքը
յայտնի կը խօսէր,
թէ իրեն սիրտը
սիրովս վառուած էր ։
Այս ի՞նչ փոփոխութիւն . . .

Ձեռքերըս ի՞նչպէս
կուրծքին կը տանէր . . .
ա՛հ . . . կ'զգայի ես,
սիրտը կը տրոփէր ։
Այս ի՞նչ փոփոխութիւն . . .

Բայց՝ Երկինք գիտէ,
թէ որ բաժնուիմ
ես այսպէս իրմէ,
անշուշտ կը մեռնիմ . . .
(կ'երթայ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԻԱ

ՄԱՐԻԱ

Մարիա․ (յետոյ նամակ մը և շուարած)
Ահա դժբաղդ լուր մը . . .
ո՛հ, ի՞նչ ընեմ . . .
ի՞նչպէս յայտնեմ Լէնօրին . . .
խեղճ աղջիկ . . . եթէ լսէ իր սիրելի հօրը մահուան լուրը, ո՛րչափ պիտի խոցուի իր անմեղ և կոյս սիրտը . . .
ի՞նչպէս պիտի կարենամ զինքը մխիթարել . . .
Ահ, սիրտս . . . . .

Ո՛վ Արարիչ ամենայնի,
մխիթարիչ եղի՛ր մեզի․
զի անշուշտ քու սուրբ կամքովդ
մեռաւ տէրըն մեր սիրելի ։

Ահ, Տօն Ալվարօ . . . .

Պիտի երբեք ալ չըլսե՞նք
քաղցրանուագ երգերդ . . .
բնաւ պիտի ալ չտեսնե՞նք
քաղցրաժպիտ քու դէմքդ ։

Ա՜հ, Լենոր . . . .

Հապա դու ինչպէս
պիտի դիմանաս,
երբ անմիջապէս
այս գոյժն իմանաս ·

Ա՜հ, որ երթամ . . . .
Իմն բան զիս կը ներղէ · ([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԲ

ԼԵՆՈՐ

([illegible])

Լենոր . ([illegible])
Ինչո՞ւ . . . եղո՜ւկ ալ ինձ թշուառիս . . .
մնաց ալ յոյս երջանկութեան . . .
Առնալտ, Առնալտ . . . ա՜հ, մերժեց զիս . . .
մոռցեց զիս իբր սիրական . . .
նախ ցուցուց վրաս սէր և հաւատարմութիւն . . .
համբուրեց աչքերս . . .
ա՜հ, կը տրոփէր սիրտը, և ես կ'զգայի . . .
ա՜հ, ի՞նչ կ'ըլլամ . . . .
բոլոր անձս կը սառի . . .
ինչ սոսկալի լռութիւն . . .
և ո՛չ մէկը քովս . . .
մխիթարել զիս . . .
բայց ո՞վ կը համարձակի . . .
եղկելի Լենոր . . .
ո՛վ ցաւիր իմ վրաս . . .
ի՛նչ անգութ բաղդ . . .
ա՛, յանցանքը իմս է . . .
([illegible])
Ինչ նամակ է այս, և ուրկէ . . .
Արթուրին . . . ինչո՞ւ կը դողան ձեռուըներս . .
([illegible])
Ա՜հ . . . ուրիշ ինչ թշուառութիւն Երկինք կրնար վրաս խրկել . . .
հայր իմ . . . սիրելի հայր իմ . . . քաղցրիկ հայր իմ . . .
ա՜հ, Արթուր . . .
Առնալտ . . .
ո՛չ մէկը . . .
ալ ինչպէս կրնամ ապրիլ . . .
ա՜հ, Երկինք . . . տա՛ր վերջ այս դժբաղդ կենացս, կ'աղաչեմ . . .
գոնէ Առնալտ զիս չմերժեր · գոնէ անով մխիթարուէի . . .
([illegible])

Ո՛վ չարակամ բաղդ անօրէն
մինչև երբ զիս պիտի խոցես . . .
զրկեցիր բաւ չէր Առնալտէն . . .
զրկեցիր զիս նաև հօրմէս ·

Ո՛վ եղկելի խոցեալ սիրտն իմ,
կը դիմանաս դու տակաւին . . .
որմէ ալ ես մխիթարուիմ . . .
ա՜հ, թո՛ղ մեռնիմ ես այս կէտին ·

Օ իս ընդունէ
Երկինք գթած ·
ա՜հ, չունիմ ըրէ,
դռներդ բաց ·
([illegible])

ՎԱՐԱԳՈՅՐ ԵՐՐՈՐԴ

([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա

ՀՕՍ

Հօս . ([illegible])

Ինչո՞ւ կը դողամ . . .
ի՛նչ կանխազգացում . . .
ո՞վ է սա եկողը . . .
([illegible])
ինչո՞ւ այսպէս արիւնլուայ . . .
ինչո՞ւ զիս կը մերժես, որո՛ւն ձեռքէն կը փախչիս . . .
ո՞վ են թշնամիներդ . . .
ա՜հ, Կատարին, սիրելիդ իմ Կատարին, խօսէ՛ . . .
կը մերժէ զիս, չպատասխաներ . . .
կարծես թէ արձանացաւ . . .
Կատարին, Կատարին, ո՞ւր կը փախչիս, կեցի՛ր . . .
քանի մը բառ ալ . . .
անգութ, անգութ . . .
([illegible])
ա՜հ, իր տխրալի ձայնը կը լսեմ . . .
զէնքը կ'առնեն, երթա՛մ իրեն օգնութեան . . .
ո՞ւր են զէնքերս, ո՞ւր են ·
([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ

ԵՂԻՍԱԲԵԹ ԵՒ ՀՕՍ

Եղիսաբեթ . Համբարձէ՛ որդեակ իմ ·

Հօս . Զէնքերս, շուտով, զէնքերս · ([illegible])

Եղիսաբեթ . Ա՜հ, ի՜նչ դառն և անագորոյն վիճակ . . . ո՞ր մայր կրնայ դիմանալ . . . զաւակս, Հօսս, ինչո՞ւ զէնքերդ կ'ուզես ·

Հօս . Պիտի երթամ և ազատեմ զինքը . . . շուտով, զէնքերս, անողորմ կին . . . պէտք չէ ժամանակ կորսնցունել · անօրէնները սիրելի Կատարինս կ'առնունեն ·

Եղիսաբեթ . Ես զինքը ազատեցի, որդեակ իմ · համբարձէ ·

Հօս . Ո՞ւր է, շուտով տեսնելու եմ զինքը ·

Եղիսաբեթ . Բայց բժիշկը ըսաւ, որ մէկը երթալու չէ իր քովը ·

Հօս . Հապա ո՞վ պիտի խնամէ զինքը · ա՜հ, անգութ, անողորմ . . . խեղճ աղջիկը անօգնական և անօթի պիտի թողուք . . . պէտք է որ երթամ իմ քաղցրիկ Կատարինիս քով ·

Եղիսաբեթ . Կեցի՛ր զաւակս, գոնէ երկու ժամ համբերէ · հիմայ հանգիստ քնոյ մէջ է ·

Հօս . Բայց մայր իմ, նայէ որ աղէկ խնամես զինքը · ([illegible])

Եղիսաբեթ . ([illegible]) Թո՛ղ գան իմ քովս ան ամէն մայրերը՝ որոնք ապերջանիկ և թշուառ կը կոչեն զիրենք · վասն զի իրենց զաւակը զինեալ է, անառակ է, պատիժ ըն[-]ճանչցած է · Թո՛ղ գան և տեսնեն սոսկալի մէկ մայր մը՝ որուն մէկ հատիկ զաւակը այսպիսի ցաւալի վիճակի մը մէջ է . . . . ա՜հ, ո՛վ ցաւիր եղկելույս վրայ · որ քարանման անձը չպիտի տեսնէ, երբ տեսնէ իմ դժբաղդ և անտանելի վիճակս . . . . ([illegible]) ա՜հ, զաւակս . . . ([illegible]) ա՜հ Երկինք, գթա՛ թշուառիս . . . ([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ

ԵՂԻՍԱԲԵԹ, ՀՕՍ ԵՒ ԲԺԻՇԿ ՄԸ

Ծառայ . ([illegible]) Տիկին, բժիշկն է ·

Եղիսաբեթ . Շուտով վեր հրամցուր զայն · ([illegible]) Օ՜ զաւակս, Հօսս, քու բարեկամդ Վալթըր բժիշկը եկեր է ·

Հօս . Շատ աղէկ · ըսէ՛ք իրեն, որ վեր հրամմէ՛ · ([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ

ԵՂԻՍԱԲԵԹ, ՀՕՍ, ՌՈԲԵՐ

Ռոբեր . Բարեկամ, ինչպէս է առողջութիւնդ ·

Հօս . Կեցի՛ր բարեկամս, քեզի ըսելիք մը ունիմ · ([illegible]) Կեցի՛ր, կեցի՛ր · թէ որ այդչափ քաջ ես՝ պէտք է որ համբերես քիչ մը, մինչև որ ես ալ զէնքերս առնում · ինձ նայէ՛ մայր իմ · գնա՛, և շուտով թուրս բեր ·

Եղիսաբեթ . Ա՜հ, բժիշկ, կրնաս երևակայել թէ իմ սիրտս ինչ դառն ցաւոց մէջ է, երբոր իմ զաւակս սոսկ վիճակի մը մէջ կը տեսնեմ ·

Ռոբեր . Ինձ նայէ բարեկամ · հարկ չէ կռուիլ անոր հետ · ըսածը միայն կատակ է ·

Հօս . Լսեցէ՛ք, ինչպէս կը փախչի սատանան, հա՛հ, հա՛հ, հա՛հ, հա՛հ ·

Ռոբեր . ([illegible]) Տե՛ս, բարեկամ · քեզի անսակ մը ըմպելիք բերի, որ դեռ նոր հնարուած է · այս ըմպելիքը իրմով քանի մը օրէն վերջը այնպիսի զօրութիւն մը կ'առնայ՝ որ ո՛չ իսկ սատանան կրնայ անոր դէմ դնել · և այն աստիճան կը գեղեցկանայ՝ որ հրեշտակաց օրիորդները անգամ չեն կրնար դիմանալ անոր գեղոյն, և անշուշտ կը սիրեն զանիկայ ·

Հօս . ([illegible]) Գինի է, թէ անուշ · բոլորը մէկանց խմեմ ·

Ռոբեր . Ո՛չ բարեկամ · օրը՝ երեք անգամ խմելու է · ամէն մէկ անգամին երկերկու դգալ ·

Հօս . Շատ աղէկ · Արեան դգալ մը մայր իմ · ([illegible]) Շնորհակալ եմ, բարեկամ · ([illegible]) Ա՜հ, սա ինչ զօրաւորութիւն · բայց հոգ չէ · կ'ուզէի նոյն իսկ [illegible] իրեն որդին չափ լեղի ըլլայ . . . բաւական զօրացայ . . . ([illegible]) գեղեցկացայ մի ·

Ռոբեր . Ների՛ցէք ինձ · պէտք է որ երթամ ·

Հօս . Ինծի նայէ բարեկամ · թէ որ տեսած գեղը հասնի, որմէ զանենք ·

Ռոբեր . Ես նորէն կը բերեմ, դու հոգ մի ըներ · Մնաք բարեաւ ([illegible])

Հօս . ([illegible]) Կեցցէ իմ բարեկամս · ([illegible]) Հա՛ աղուոր է · ([illegible])

Եղիսաբեթ . Օ՜ զաւակս, Հօսս · հանդարտ կեցի՛ր · ([illegible])

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե

ՀՕՍ

Հօս . Հանդարտ կենամ . . . ա՜ս կնիկն ալ միշտ հրամայել կ'ուզէ · բայց ինչ և իցէ պէտք է որ հնազանդիմ · վասն զի մայր է . . . ([illegible]) Գեղեցկացայ արդեօք . . . հա՜հ, հա՜հ, հա՜հ, հա՜հ · կարծես թէ վրաս քիչ մը զօրութիւն եկաւ · բայց ինչպէս փորձեմ · արդեօք սա

digitised by A.R.A.R.@

նը կրնամ շարժել... (կը մօտենայ սեղանին քով որուն վրայ այլ և այլ բանկագին նիւթեր դրուած են. և սեղանը քաշելու պէս անկիւն ոտքով մը կը զարնէ որ վրան գտնուած բոլոր բաները վար կ'իյնան և կը խորտակին) ես չէի կարծեր, որ այսչափ զօրութիւն եկած ըլլար վրաս ... հիմայ ինչ ընեմ ... ուր փախչիմ ... սա նստարանին տակը շատ յարմար է. (Նստարանին տակը կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ Զ

ՆՇԽԱՐԷԹ

Նշխարէթ. Այդ ինչ աղմուկ է ... աս ինչ է ըրեր ... ինք ո՞ւր գացեր է ... ո՜հ, Տէր Աստուած, ինչ ընեմ ... Համս, Համս: (կ'երթայ)

ՏԵՍԱՐԱՆ Է

ՀԱՄՍ

Համս. (գլուխը նստարանին տակէն դուրս հանելով) Փնտրէ՛ որ գտնես. թէ որ քովս կատուի ձագ մը ունենայի, ասկէց աղէկ տեղ չէր ըլլար ... (այս միջոցիս ներսէն Նշխարէթին ձայնը կը լսուի. որ ծառային կը հարցնէ թէ Համսը տեսա՞ւ մի) Օ՜հ կը փնտրէ ... հա՛, հա՛: (նորէն նստարանին տակը կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ Ը

ՆՇԽԱՐԷԹ. ՀԱՄՍ ԵՒ ԾԱՌԱՅ ՄԸ

Ծառայ. Ձայնը աս կողմէն կը լսուէր:

Նշխարէթ. Դուն ասոնք ժողուէ, և ես զինքը փնտռեմ: Համս, ուր ես: (ծառան կ'սկսի ժողուել)

Համս. (նստարանին տակէն) Աշխիս մէջը:

Նշխարէթ. Համս, զաւակս. դուրս ե՛լ. զիս մի՛ վշտացըներ:

Համս. (նստարանին տակէն դուրս ելլելով) Ճշմարիտ կ'ըսեմ, որ այս տեղէն դուրս չէի ելլեր, թէ որ քովս ընկեր մը ունենայի. (սեղանին վրայէն դեղին սրուակը առնելով) աս ապահով է:

Նշխարէթ. Այո՛, ապահով է. բայց կարծեմ թէ տունս պիտի կործանէ:

Համս. Ո՛չ մայր իմ. մի՛ վախնար, այդ զօրութիւնս չեմ փորձեր. անփորձ սեղան. ես քեզի ինկեր բան մի: (այս միջոցիս ծառան ամեն բան կը կարգադրէ)

Նշխարէթ. (ինքնիրեն) Ով Աշխարհ ապերջանկութեան ... հնարք մը ցուցուր ինծ Տէր Աստուած ... (ձայնին նայելով) ա՜հ, ինչ պիտի ընեմ արդեօք ... քիչ մը պարտէզ իջեցունեմ զինքը. կարելի է որ հանդարտի ... Համս, զաւակս. պարտէզ կ'իջնա՞ս:

Համս. Ինչու չէ, մայր իմ. (սրուակը առնելով) աս սրուակը հոս ձգել չըլլար. վասն զի բոլոր սենեակը տակն ու վրայ կ'ընէ: (կ'երթան Նշխարէթ և Համս)

ՏԵՍԱՐԱՆ Թ

ԾԱՌԱՅ ՄԸ

Ծառայ. Ո՛չ համարձակիր խնդըրնել մեր տիկնոջը, որ իր զաւակը խելթուած է.. ինչ ընեմ, ինքը բնաւ հաւատք չընծայեր հմայական արհեստին: Դժբաղդ դնդապետ.. որքան սիրտս իր վրայ կըցաւի. և ինչպէս չվշտանամ, վասն զի տասը տարիէն աւելի կայ, որ իր տանը մէջ հանգստութեամբ կ'ապրիմ, և բնաւ դառն յանդիմանութիւն մը չեմ լսած իր բերնէն. իսկ թէ որ լսած ալ եմ նէ՝ զորն որ բնաւ չեմ յիշեր, անշուշտ յանդիմանութեան արժանի գործ մը ըրած ըլլալս եմ. բայց երանի թէ, ամեն մարդ իրենց ծառաները տիրոջս պէս գործածէին փոխանակ իբրև գերի վարուելու անոնց հետ: Որքան կարճ կերպով կը խորհէին այնպիսի անձինք թէ իրենց իշխանութեամբը սահմանին և թէ իրենց ծառաներուն իրաւանցը վրայ... Արդեօք որ չեն գիտեր, թէ հարուստ մի խոստ քիչ տարբերութիւն ունի աղքատէ մը: Այո. այս երկու աստիճանի անձանց մէջ եղած տարբերութիւնը ուրիշ բան չէ, բայց միայն մէկը Աշխարհիս հաղուագիւտ հանքերէն շրջապատուած, և միւսը անոնցմէ զուրկ... ա՜հ, Երկինք, դու միայն գիտես ասոնց ամենուն պատճառը ... (ուրիշ ծառայ մը ներս կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ Ժ

Ա ԾԱՌԱՅ ԵՒ Բ ԾԱՌԱՅ

Ա Ծառայ. Ինչ լուր բարեկամ:

Բ Ծառայ. Ինչ լուր կ'ուզես ... վիշտ և յուսահատութիւն ... ա՜հ, երբ պիտի ազատինք ուրիշի ծառայելէն. մինչև ե՞րբ զըրկուած պիտի մնանք այն ցանկալի ազատութենէն՝ որ անիկայ միայն կրնայ մարդս երջանիկ ընել:

Ա Ծառայ. Ներէ՛ բարեկամ. ինչ ազատութիւն է այդ, որուն դու այդչափ կը փափաքիս. ուր է այդ երջանիկ ազատութիւնը. համբերէ, մտերիմս. գիտցի՛ր որ քու այդ փափաքած ազատութիւնդ երևակայական բան մըն է, և միայն լեզուով կը յիշուի, հիմայ խօսէ՛ բարեկամ, ահա ես կը լսեմ...

Բ Ծառայ. Ճշմարիտ կը խօսիս ... բայց գոնէ սա ծառայական լուծէն ազատէինք (Շնու ներս կը մտնէ)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԱ

ԱՌԱՋԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ՇՆՆԱ

Շնու. Տաս աղէկ պարոններ. լաւ գիտէք դատարկապաշտութեամբ ժամանակ անցունել. հոս կանգնելը ամենևին օգուտ մը չունի, գործերը ձեզի կ'սպասեն: (կ'երթայ)

Բ Ծառայ. Մինչև անգամ արու ըլլալը յանցանք է. տես թէ ինչպէս կը հրամայէ մեզ աղախին մը:

Ա Ծառայ. Հոգ չէ բարեկամ. իսկական սեւին հաստատ և բնական յատկութիւնն է ուրիշի հրամայելը: (կ'երթան)

ՏԵՍԱՐԱՆ ԺԲ

ՆՇԽԱՐԷԹ ԵՒ ՇՈՒՇԱՆ

Նշխարէթ. Միթէ կ'նա՞յ ըլլալ որ մայր մը իր մէկ հատիկ և երիտասարդ զաւակը այսպիսի ցաւալի վիճակի մը մէջ տեսնէ, և իր սիրտը չվշտանայ, կրնա՞յ ըլլալ որ ինծի պէս մայր մը երջանիկ ըլլայ... ա՜հ, իմ բարեկամուհիս, (արտասուելով) չեմ կրնար բերնով ստորագրել քեզ սրտիս դառնութիւնը ... չեմ գիտեր թէ ինչ ընեմ... բժիշկը իր բոլոր ձիգը կը թափէ զինքը աղէկցնելու, բայց ընդհակառակը աւելի կը զայրանայ ... ա՜հ, ուրիշ ինչ հնարք փնտրեմ... որու դիմեմ, որու խորհուրդ հարցնեմ:

Շուշան. Ես արդէն միտքս դրած էի որ գամ և քեզի խորհուրդ մը տամ. բայց վախնալով որ չըլլայ թէ մերժուի իմ խօսքս, չհամարձակեցայ քեզի լսելու:

Նշխարէթ. Պէտք չէր որ այդպիսի խորհուրդ մը անյնէր մտքէդ. արդ՝ կ'աղաչեմ իմ բարեկամուհիս, յայտնէ ինծի քու խորհուրդդ, և վստահ եղի՛ր որ եթէ տուած խորհուրդդ խելացի երևնայ, անմիջապէս 'ի գործ պիտի դնեմ զայն. թէ և հարկ ըլլայ կեանքս վտանգի մէջ դնել:

Շուշան. Կը հաւատամ դու հմայական արհեստին. կը հաւատամ թէ դիւթութիւն ըսուածը ճշմարտիւ կայ:

(Պիտի շարունակուի)

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Արդէն յայտնի է որ Մասիս պատուական լրագրոյն 294երորդ թուոյն մէջ ծանուցեր էինք, թէ մեծ պատիւ կը համարինք տեսութիւն ընել այնպիսի երիտասարդաց հետ՝ որոնք ճաշակ, ընդունակութիւն և փափաք ունին թատրախօսութեան, և զանոնք հրաւիրած էինք Բէկլէրպէյի — խանը, թիւ 7 երորդ Յարդոյ. Պ. Ընտանին սենեակը, որուն պատճառը դեռ մասնաւոր գրասենեակ մը չունենալնիս էր. ուստի՝ կ'իմացընենք հիմայ, որ ասկէ վերջը՝ թատրախօսութեան փափաք և ընդունակութիւն ունեցողները պատրաստ ենք ընդունելու ամենայն յօժարութեամբ մեր գրասենեակը:

Նա և՝ մեր գրասենեակին մէջ Հայերէն, Գաղղիարէն և Անգղիարէն լեզուաց, Թուաբանութեան, Բնական պատմութեան, և մէկ քանի ուրիշ ուսմանց դասատուութիւն ալ պիտի ըլլայ. ուզողը կրնայ գալ և մեզի հետ խօսակցիլ:

Կը խնդրեմք մեր յարգոյ բաժանորդներէն անոնցմէ՝ որոնք ստորագրուած ըլլալով դեռ շաբաթաթերթիս գինը չեն վճարած, որ իրենց որոշեալ տեղը չգտնուած ատենին՝ ստակը հոն գտնուողներէն մէկուն յանձնելու բարեհաճին:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Ստորագրուելու գլխաւոր տեղերն են առայժմ

Կոստանդնուպօլիս Վէզիր—Խանը Շահաբաթեան գրասենեակը. Երկրորդ դստիկոնը. Թիւ 15:

Մէրճան — Զարշըսին Մարգարեան յարգոյ Պ. Յարութիւնին գրատունը:

Վէզիր—Խանին դրանը քով Գրավաճառ Սարգիսեան Պ. Մարտիրոսին խանութը:

Մէհ—Նուր—Խանը. Մեծամայր Հաւատոյ լրագրոյն գրասենեակը Յարգոյ Պ. Եօրկէին յետևը:

Պէրա. Բալըգ—Օրթանըլու քովը. Թիւ 2. Կօմէր Վիլէրի գրատունը:

Կալաթա — Սարայէն դիմացը՝ Մ. Ոսկեան գրավաճառին գրատունը:

Խասգիւղ. Ընթերցասիրաց ընկերութեան թանգարանը:

Օրթաքէօյ. Արշալոյս Արարատեան գրասենեակը:

Հալէպ. Մեծարգոյ Պերպէրեան Սեփանոս Յովհաննէս Աղային վաճառատունը:

ՀԵՂԻՆԱԿ ԳՈՐԾՈՅՍ Ա. Հ. ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
ՎԷԶԻՐ—ԽԱՆ